

روزی که فروغ را در باغچه کاشتند

یحیی دهقان پور استاد دانشکده عکاسی دانشگاه تهران نمایشگاهی از عکس های مراسم تشییع جنازه فروغ فرخزاد با عنوان " آن روز فروغ را در باغچه کاشتند" را در گالری "راه ابریشم" به نمایش گذاشته است.

بیست و چهارم بهمن، ۴۲ سال از مرگ فروغ فرخزاد می گذرد و دو روز بعد او جزو ساکنان ابدی سرای جاودانان یا همان ظهیرالدوله می شود.

یحیی دهقان پور در آن زمان بسیار جوان بود ، از تمام مراسم تشییع جنازه فروغ از پزشکی قانونی در کاخ دادگستری تا امامزاده اسماعیل قلعهک که جسد در آنجا شسته شد و سرانجام تا ظهیرالدله در روز چهارشنبه بیست و ششم بهمن ۱۳۴۵ عکس گرفته است.

دهقان پور در آن روزگار هنوز عکاس حرفه ای نشده بود و وقتی محمود پاکزاد (عکاسی که از شهر تهران عکس های ماندنی به یادگار گذاشته است) دوربین ناکارآمد او را می بیند دوربین بهتری در اختیار او می گذارد.

چند عکس این مجموعه در همان زمان در نشریات چاپ می شود و نگاتیو های آن روز نزدیک به چهل سال از یاد می روند و در گوشه ای خاک می خورند.

یحیی دهقان پور تعریف می کند: "این عکس ها را کاملاً فراموش کرده بودم تا روزی مطلبی از مسعود بهنود خواندم که در آن نوشته بود احمد شاملو در مراسم تشییع جنازه فروغ حضور نداشت. یاد این عکس ها افتادم، مطمئن بودم بهنود اشتباه می کند. نگاتیوها را یافتم و به چاپ سپردم. جالب است که عکس خود بهنود را هم در مراسم پیدا کردم".

عکس ها برای هم نسلان فروغ بسیار نوستالژیک است. جوانان که جای خود دارند. آنها به نمایشگاه می آیند و دقایق متمادی در جستجوی چهره ای آشنا در برابر یک عکس می ایستند و غرق تماشا می شوند.

دهقان پور ابتکار جالبی بکار برده است. او تمام عکس های پرجمعیت را چاپ کرده و به دیوار نمایشگاه زده تا بازدید کنندگان بتوانند در بین آنها چهره ها را شناسایی کنند. بازدید کنندگان هم نام افرادی را که شناخته اند با خط مشخص کرده و نام آنان را در حاشیه کاغذ نوشته اند.

این ابتکار جالب اندوه زا هم هست. دیدن چهره هنرمندانی که در عکس هنوز جوان بوده اند و حالا سال هاست که اسیر خاک شده اند، اما دیدن چهره آنهایی که در مراسم حضور داشتند و هنوز هم خلاقانه کار می کنند از دلگزایی عکس ها می کاهد.

احمد رضا احمدی، عباس کیارستمی، مسعود کیمیایی، پری صابری، صفر تقی زاده، احسان نراقی، مسعود بهنود، پوران فرخزاد و تعدادی دیگر هنوز هستند.

دهقان پور عکس شاملو و جلال آل احمد را از عکس‌ها بریده و در قطع بزرگ چاپ کرده است.

مدیر گالری می گوید شب افتتاح بیشتر هنرمندان آمده بودند و از خاطرات آن دوران می گفتند.

جان بی قرار فروغ

فروغ الزمان فرزند چهارم توران وزیری تبار و سرهنگ محمد فرخزاد است. به گفته پوران فرخزاد (خواهر فروغ)، او در هشتم دی ماه ۱۳۱۳ متولد شده است، اما مطبوعات اصرار دارند تاریخ تولد او را پانزدهم دی قید کنند.

نخستین کتاب شعر فروغ "دیوار" بود که در ۱۳۳۵ منتشر شد و کتاب "عصیان" در ۱۳۳۷ به چاپ رسید.

در شهریور ۱۳۳۷ با ابراهیم گلستان نویسنده و فیلمساز پیشرو آشنا و در "گلستان فیلم" که متعلق به گلستان بود، مشغول کار شد. این آشنایی مسیر زندگی فروغ را تغییر داد و او را متحول کرد.

فروغ در گلستان فیلم با فیلمسازی آشنا شد و در پاییز ۱۳۴۱ فیلم "خانه سیاه است" را در آسایشگاه جذامیان تیریز ساخت. در ۱۳۴۲ فروغ در نمایش "شش شخصیت در جستجوی نویسنده" نوشته لوئیجی پیر اندلو و به کارگردانی پری صابری بازی کرد و در اواخر همان سال مجموعه "تولدی دیگر" با تیراژ بالای سه هزار نسخه توسط انتشارات مروارید منتشر شد. در زمستان ۱۳۴۳ فیلم خانه سیاه است جایزه بهترین فیلم را در جشنواره اوبرهاوزن را برد. در آبان ۱۳۴۳ "ایمان بیاوریم به آغاز فصل سرد" منتشر شد.

فروغ در ساعت چهار و نیم بعد از ظهر دوشنبه بیست و چهارم بهمن ۱۳۴۵ در یک حادثه هولناک رانندگی در جاده دروس- قلهک درگذشت.

گذشت چهل و دو سال از مرگ فروغ تأثیری بر جایگاه بلند او در شعر نو ایران نداشته است.

نمایشگاه "آن روز فروغ را در باغچه کاشتند" تا بیستم بهمن ماه در گالری راه ابریشم
ادامه خواهد داشت.